

kliatba – tiež *anatéma*, *exkomunikácia*; spojená zvyčajne s vyobcovaním z cirkvi; zbavuje veriaceho nádeje na *spásu*, čím ho odsudzuje na *večné zatratenie*; do všeobecnej cirkevnej praxe zavedená *chalcedónskym koncilom* (454); v súčasnosti sa prestala praktikovať; užívaná najmä v katolíckom rítu; pozri *kacírstvo*, *inkvizícia*, *katolicizmus*, *exkomunikácia*; *cherem*; *olej* (*Becker*); *abjurácia*, *damnatio memoriae*; *Pelops*, *šach*

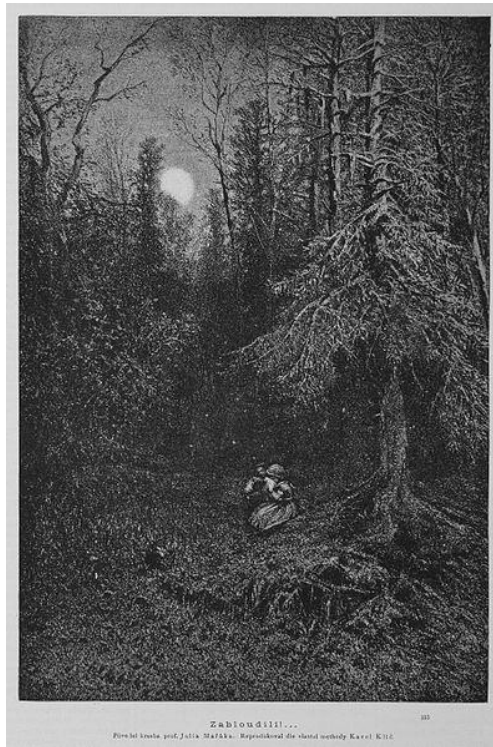

L. Rabus: Luther páli pápežskú bulu s exkomunikáciou (Štrasburg, 1557)

kliatba Andvariho - Andvariho kliatba

klíčotypia - *heliogravura*; nazývaná v tomto prípade podľa vynálezcu K. V. Klíča, ktorý 1878 nadviazal na pokusy J. N. Niepca a W. T. Talbota z rokov 1813; prvom heliogravúrou bola *novoročenka*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Klíč

klíčotypia podľa kresby J. Mařáka: Zablúdili

klidmuž - termín používaný v staršej českej umelecko-historickej literatúre, osobitne v 19.st., pre *manekýna*; pozri *kunsthistória*

kliešte (nástroj) - v *slovanskej mytológii* pozri *Svarog/Svarožic*; v kresťanskom umení pozri *arma christi*;

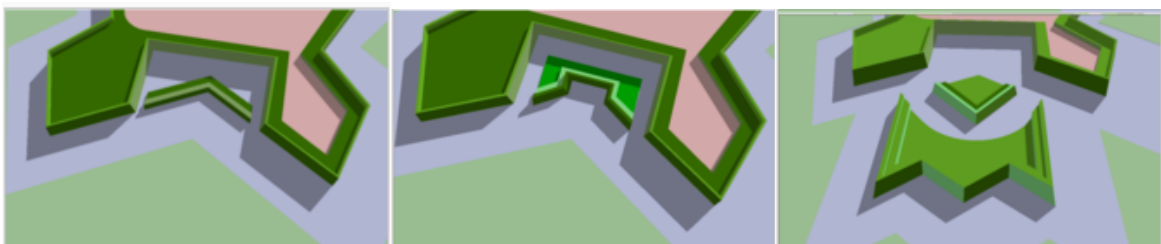
Heinz-Mohr: v umení sú kliešte atribútom *sv. Agáty* (boli jej nimi vytrhnuté prsy), *sv. Apolény* a *Charitiny z Amisus* (boli im kliešťami vytrhnuté zuby); tiež sú znamením *sv. Dunstana* a *Eligia*, ktorí nimi štípali *diabla*; s kliešťami v rukách je zobrazovaný *Jozef z Arimatie* a *Nikodém* v scéne *Snímanie z kríža*, lebo nimi vyťahujú *klince*; kliešte sa preto objavujú na surrealistických vyobrazeniach *nástrojov utrpenia*; pozri *atribúty*, *symbols*, *alegórie a prirôvnania*

Hall: atribút *Agáty* (alternatíva k *nožniciam*), lebo jej boli nimi vytrhnuté prsy; ak nožnice zvierajú zub ide o *Apolénu/Apolloniu*; *mastičkár* drží v kliešťach kameň; kliešte spolu s *kladivom* a *nákovou* sú atribútom biskupa *Eligia*, ktorý v nich držal *diabla* nos (podobný príbeh o *Dunstanovi*); ak je v kliešťach *žeravý uhlík*, sú atribútom *Izaiáša*

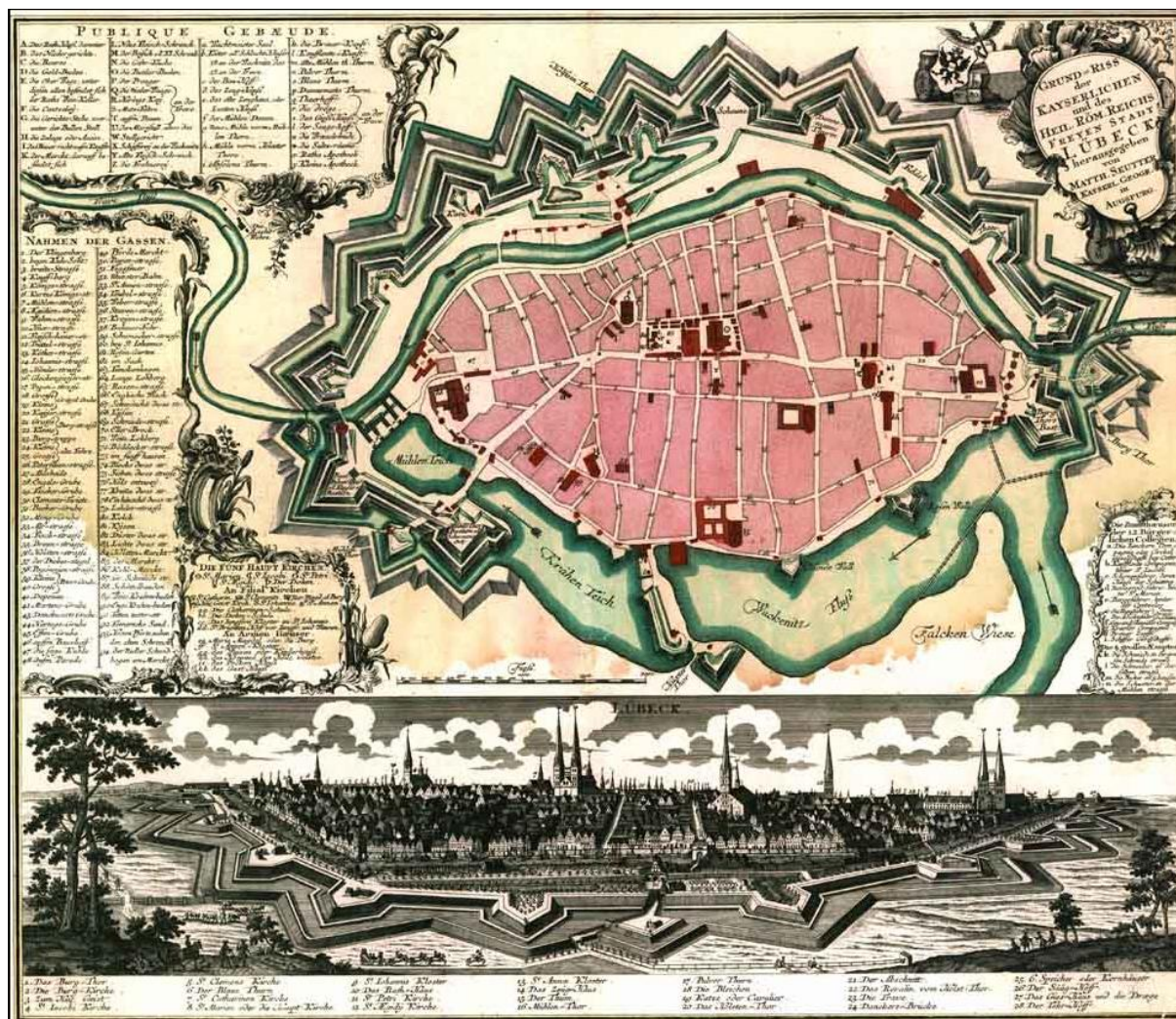
kliešte (nástroj v stavebníctve) - kľestiny

kliešte (opevnenie) - angl. franc. *tenaille*; v bastiónovej sústave nízky fortifikačný prvok lomeného tvaru určený pre *strelcov* a vkladajú medzi *kurtinu* a *ravelin*, s ktorými je spojený *kaponiérami*; pozri *opevnenie*, *bastión*, *fortifikácia*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Tenaille>

Modely troch typov *tenaille*

Matthäus Seutter: Lübeck (veduta a topografická ilustrácia, 1750)

kľeštiny/kľešte - Dudák: železné ťahadlá (niekedy aj drevený trám) určené na stiahnutie *muriva* a jeho zabezpečenie proti vodorovným alebo šikmým tlakom klenieb; bráni rozrušeniu *klenby*; kľeštiny umiestnené v murive alebo voľne (v pätkách renesančných *arkád*)

kľešť'ový vlýs - *vlýs kľešť'ový*

klikatkový vlýs - *vlýs pílovitý*

Kliment - *Klement*

Klimkovič František -

F. Klimkovič: Zátišie s lebkou a nezábudkou

Klimkovič Ignác -

I. Klimkovič: Váza so záhradnými kvetmi

Klimo Alojz - (†2000); slovenský maliar; študoval v rokoch 1941-1945 na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, oddelenie kreslenia a maľovania (prof. *M. Schurmann* a *G. Mally*); v rokoch 1945-1948 pokračoval v štúdiu na Vysokej škole umelecko-priemyslovej v Prahe (prof. *J. Bauch* a *A. Pelc*); žil a tvoril v Bratislave; pracoval v oblasti maľby, kresby, grafiky, knižnej ilustrácie, monumentálno-dekoratívnej tvorby, venoval sa aj priestorovým objektom a tvorbe hračiek; do výtvarného umenia na Slovensku sa výrazne zapísal v oblasti abstraktnej, geometricko-konštruktívnej vývojovej línie a zostal jej verný aj v časoch spoločenskej nepriazne minulého režimu; pozri *slovenskí maliari*, *slovenskí ilustrátori*, *slovenskí grafici*

http://sk.wikipedia.org/wiki/Alojz_Klimo

<http://www.webumenia.sk/web/guest/search/-/simpleSearch/query=au:Klimo>

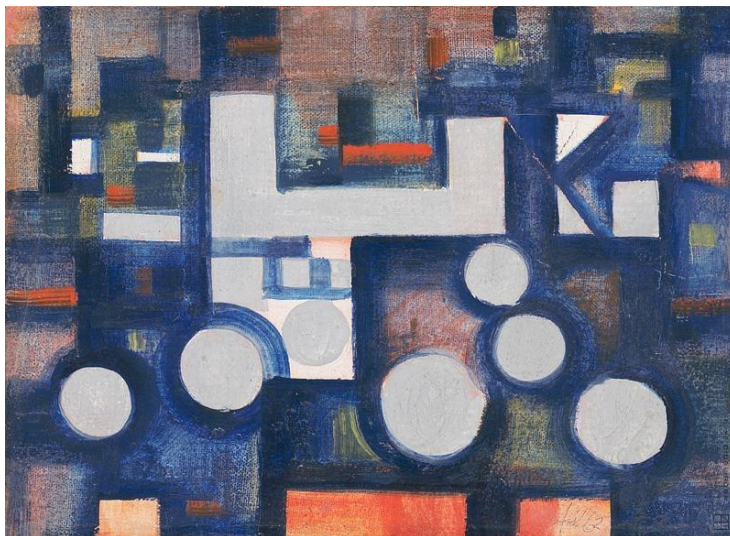
<http://www.webumenia.sk/web/guest/search/-/results?orderBy=RELEVANCE&items=14&query=au:Klimo&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=2>

V bare. Tvár (1947)

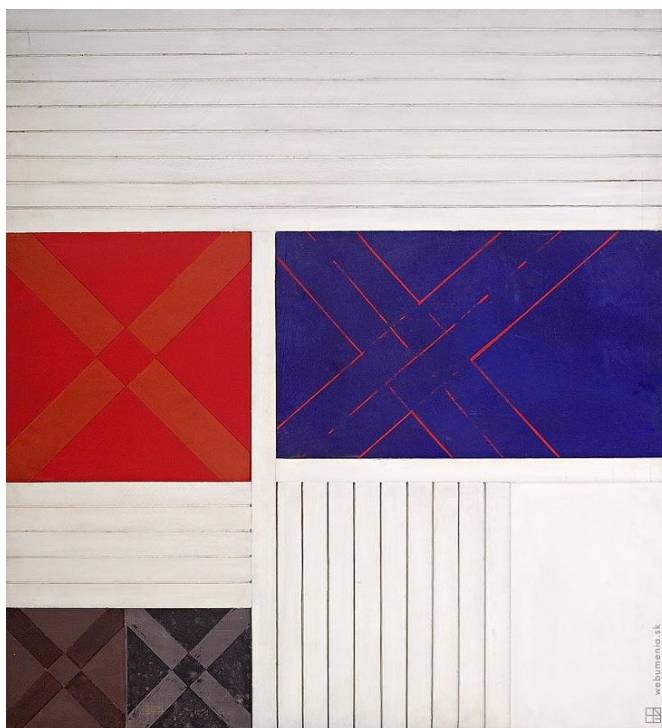
A. Klimo: Objekt II (1969)

A. Klimo: Mesto (1962)

A. Klimo: Zelené ticho (1988)

A. Klimo: Tri neznáme (1969)

A. Klimo: Stretnutia (1980)

A. Klimo: Štvorce a kruhy III (1967)

A. Klimo: Benátky (1962)

A. Klimo: Benátky II (1962)

A. Klimo: Dlaň mesta (1966)

A. Klimo: Dvojlom (1966)

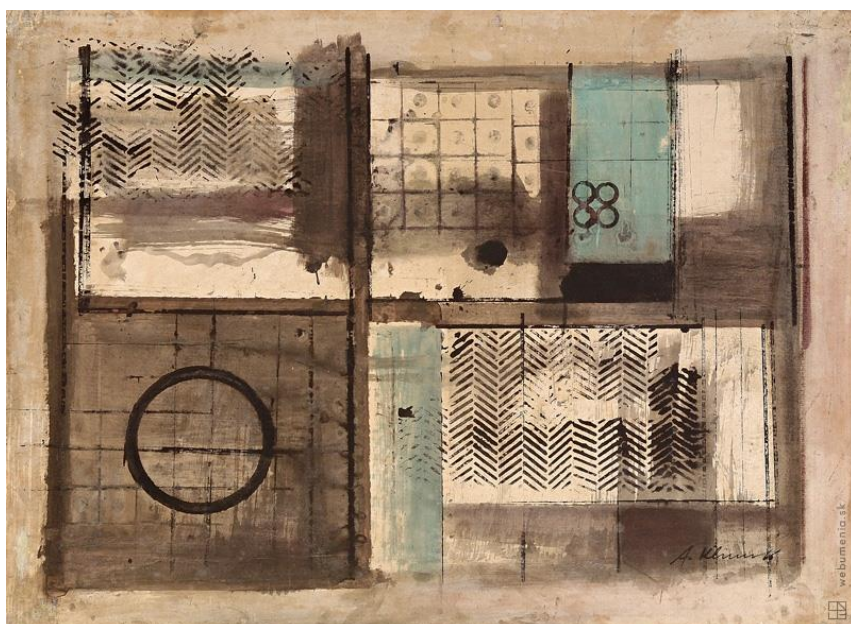
A. Klimo: Dvanásť neznámych (1969)

A. Klimo: Okno II (1977)

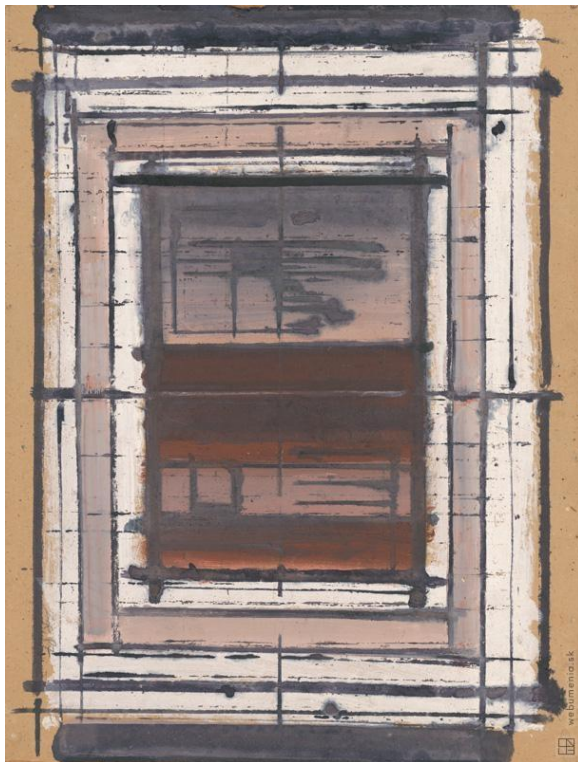
A. Klimo: Impulz (1966)

A. Klimo: Stopy (1966)

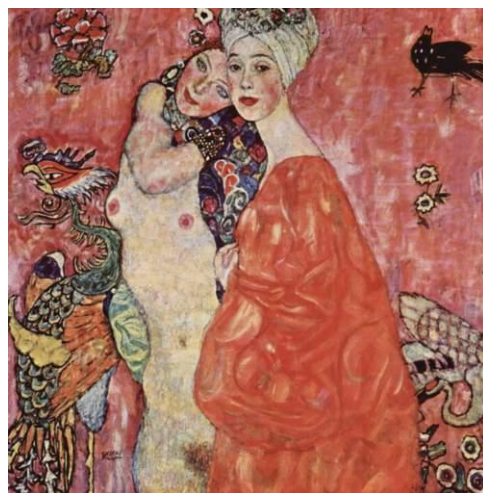

A. Klimo: Pohyb I. (1984-1986)

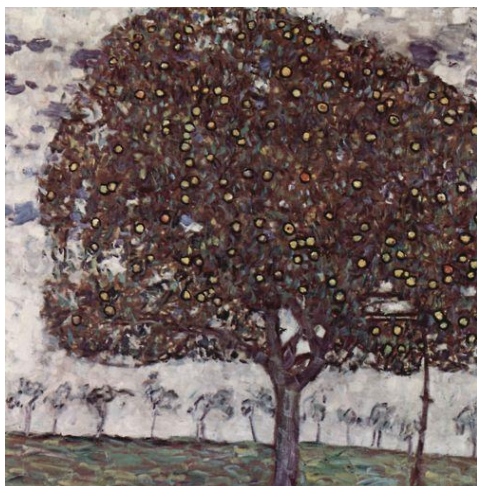

A. Klimo: Návrat – Ticho (1987)

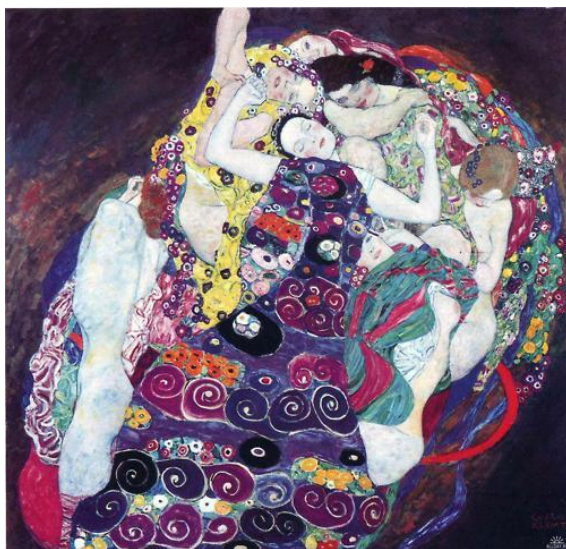
Klimt Gustav - pozri *O. Kokoschka, Albertinum*

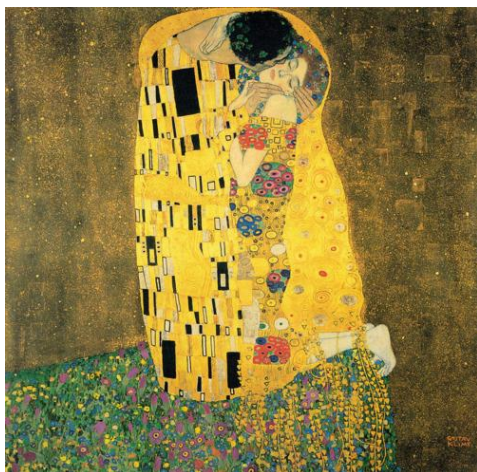
G. Klimt: Diet'a
G. Klimt: Priateľky

G. Klimt: Jabloň II.
G. Klimt: Veľký topol

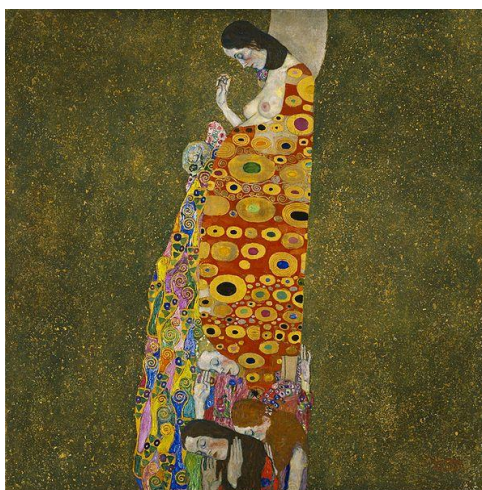
G. Klimt: Panny
G. Klimt: Mada Primavesi

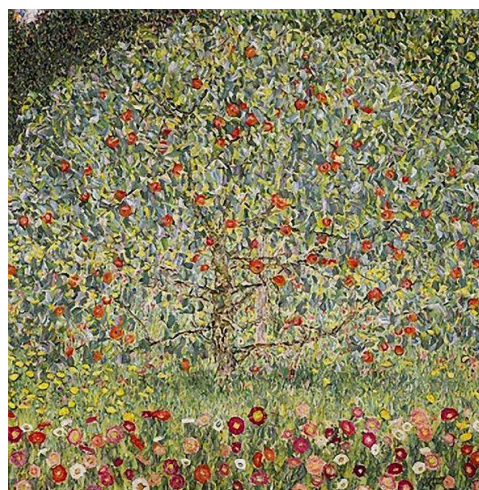
G. Klimt: Bozk
G. Klimt: Danae

G. Klimt: Tri obdobia ženy
G. Klimt: Brezy

G. Klimt: Nádej II.
G. Klimt: Jabloň I. (1912)

klin - v *geometrii* časť priestoru ohraničená dvoma polorovinami so spoločnou hraničnou *priamkou*; pozri *matematika*

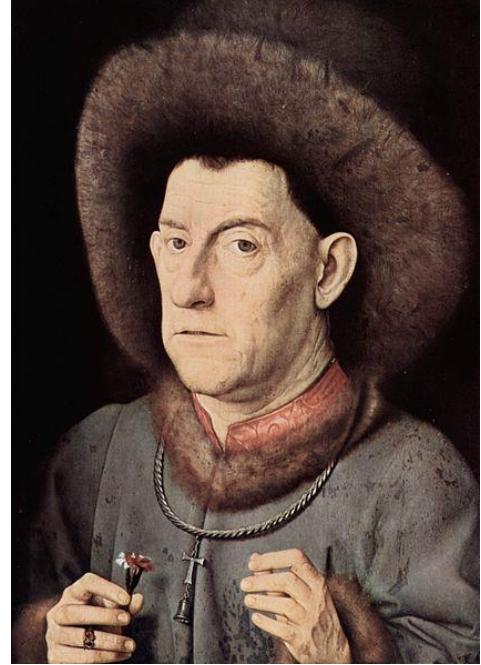
klin pästný - *pästný klin*

klincový fetiš - Biedermann v súvislosti s heslom *klinec*: v centrálnej *Afrike* sa našli početné drevené figúrky v tvare ľudskej postavy nastoknuté na klince (*klincové fetiše*); podľa afrických *povier* v takejto figúrke prebýva nadprirodzená bytosť a rituálne zatlačenie klinca jej malo pripomenúť povinnosť *ochraňovať* (pozri *apotropajný*) a poskytovať *pomoc*, ako aj odháňať zlé úmysly; klinec je znakom, že bytosť ukrytá v *idole* sa skutočne venuje prosiacemu človeku (pozri *idolatria*)

klinček - pozri *kvetiny*; *Majster karafiát*

A. Dürer: Madona

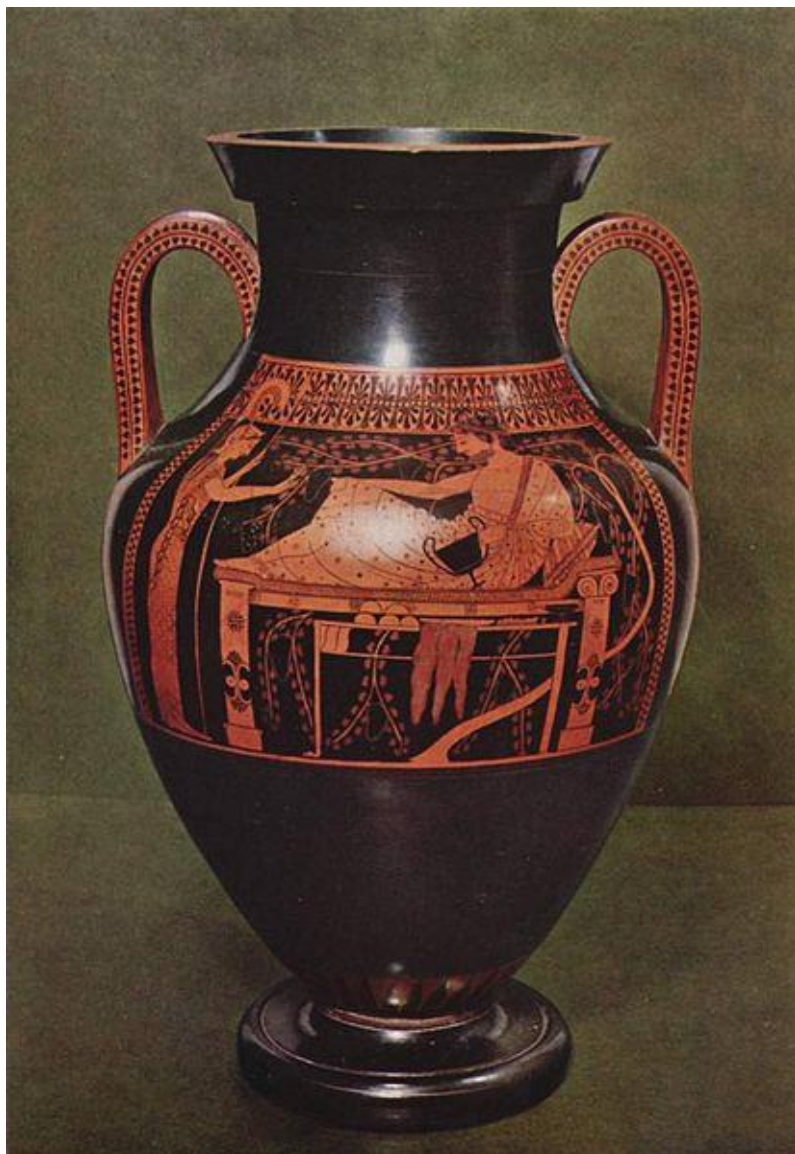
J. van Eyck: Portrét muža s klinčekom (1435)

Majster karafiát: Korunovanie Panny Márie (1470)

klinčeky - pozri *kakao, kakaovník; rastliny*

klíné - staroveké *ležadlo* bez operadla na štyroch nohách, so zvýšenou časťou pre hlavu; drevené, bronzové, niekedy vykladané *zlatom, striebrom, slonovinou*; z Východu prenesené do *Etrurie, Grécka, Ríma*; v Ríme upravené pre tri osoby - *triclinium*; pozri *mobiliár; Posledná večera*

Aténa a Herakles (peliké)

Hostina (grécka nástenná maľba, hrobka Paestum, Taliansko, 480 pr.Kr.)

H. Wierix podľa M. de Vos: Posledná večera (16.-17.st.)

H. Wierix: Posledná večera (16.-17.st.)

klinec, klince - český výraz *hřeb*

Hall: symboly Kristovho umučenia, zvyčajne tri (dva pre ruky, tretí pre prekrížené nohy; pozri *krucifix*) podľa *legendy* boli objavené spolu s *krížom* (pozri *Svätý kríž*) sv. *Helenou*, ktorej sú *atribútom*; spolu s ostatnými *pašiovými nástrojmi* sú atribútmi *Jozefa z Arimatie*, *Bernarda* a francúzskeho kráľa *Ľudovíta IX.*, kanonizovaného 1297

Lurker: podľa uralsko-altajských mýtov sa obloha otáča okolo stálice, nehybného nebeského klinca (*Polárky*); významný muž môže byť v *Starom zákone* označovaný ako klince na spoľahlivom mieste (*Izaiáš 22,23-25*); veľký klince je *atribútom* etruskej bohyně osudu *Nortie*, v ktorej chráme sa zvyčajne zatĺkal „*klince roka*“, buď aby sa potvrdil odchod roku uplynulého, alebo želania *dobra* pre rok budúci (pozri *osud, etruskí bohovia*); s predstavou *nezdaru* či *šťastia* súvisí tiež zatĺkanie klinca do *fetiša*; podľa cirkevného spisovateľa *Duranda* znamenajú tri klince pri ukrižovaní Ježiša trojakú bolesť: bolesť tela, ducha a srdca

-v súvislosti s *ukrižovaním* mytológovia upozorňujú na takmer zabudnutú mágiu klinca, kovového klinca, ako symbolu zastavenia času, znehybnenia nepriateľských síl, ako výrazu nenávratnosti a definitívnosti stavu (kovové klince vbíjané alebo iba kladené do *sarkofágov*, vbíjanie klincov do hláv odsúdencov, pribíjanie rúk a rozsudkov na pranie, vrata, šibenicu...); podľa tohto výkladu cieľom ukrižovania nemusela byť iba agresia, násilná, bolestná a potupná *smrť*, ale v pozadí mohla doznievať symbolika smerujúca k pôvodnému *magickému* aktu zmeravenia: pribitím na kríž mal byť znehybnený nielen *Ježiš*, ale aj všetko, čo svojím učením predstavoval

Biedermann: severské národy vo svojich *archaických* predstavách o *vesmíre* spájali klince s *Polárkou* ako vesmírnou osou, okolo ktorej sa otáča celá *nebeská kupola*; v centrálnej *Afrike* sa našli početné drevené figúrky v tvare ľudskej postavy nastoknuté na klince (*klincové fetiše*); podľa

afrických *povier* v takejto figúrke prebýva nadprirodzená bytosť a rituálne zatlačenie klinca jej malo pripomenúť povinnosť *ochraňovať* (pozri *apotropajný*) a poskytovať pomoc, ako aj odháňať zlé úmysly; kliniec je znakom, že bytosť ukrytá v *idole* sa skutočne venuje prosiacemu človeku (pozri *idolatria*); v strednej Európe sa na znak prítomnosti alebo návštevy *cudzinca* tradične pribíjali klince do veľkých stromov alebo do veľkých figúrok; v kresťanskej symbolike pripomína kliniec ukrižovaného *Ježiša Krista*; vo vrcholnom *stredoveku* sa zobrazovali štyri klince z kríža, neskôr, pri prekrížení nôh Ukrižovaného, len tri; tri klince patria aj k *arma Christi*; klince sú atribútom *martýrov*, ktorí boli nimi usmrtení: sv. *Cyrus/Quirínus*, *Pantaleon*, *Severus*, *Ignác*

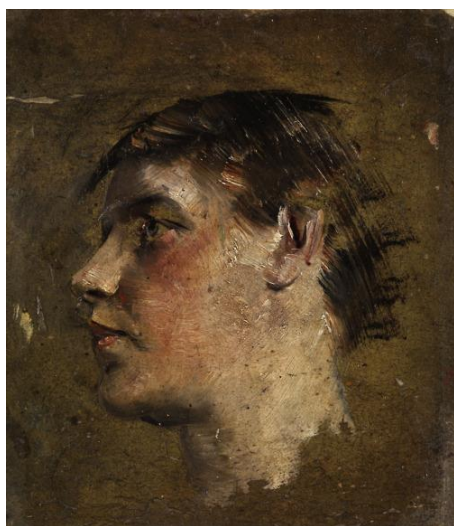
pozri *Pribíjanie na kríž*, *Snímanie z kríža*, *pašiové nástroje*; *kliešte* (Heinz-Mohr); *kríž koptský*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

kliniec Kristov - názov používaný obyvateľmi *Konštantínopole* pre stĺp dovezený z Egypta, pri ktorého päte spálil roku 330 po Kr. kresťanský cisár *Konštantín Veľký* spolu s relikviami aj *palladium* dovezené z *Ríma*; svoj názov stĺp dostal pre vieru, že v zlatej soche cisára Konštantína, nachádzajúcej sa na vrchole, je zaliaty kliniec z kríža, na ktorom bol ukrižovaný *Kristus*; porovnaj iný konštantínopolský stĺp - *Heliov stĺp*; pozri *pašiové nástroje*

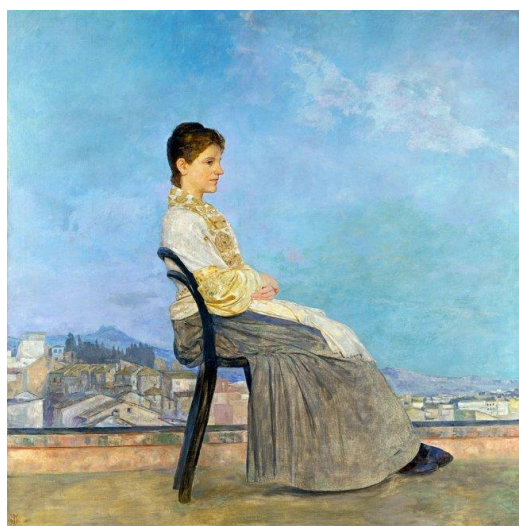
Hall v súvislosti s heslom *Ukrižovanie* (Krista): v umení do 13.st. bol zvyčajný počet klincov štyri, vrátane jedného klinca pre každú nohu; neskôršie až na niekoľko výnimiek sa zobrazovali klince tri (jedna noha pribitá cez druhú); jedinou narážkou na Kristove klince v *evanjeliách* je neveriaci Tomáš: „Ak neuvidím stopy klincov v Jeho rukách a nevložím si prst na miesto, kde tie klince boli, a ruku nevložím Mu do boku, vôbec neuverím“ (*Ján 20,25*; pozri *apoštol Tomáš*; *Neveriaci Tomáš*); nie je ničím zvláštnym, že klincov (*relikvií*) sa v stredoveku zachovalo okolo dvadsať

„**kliniec roka**“ - Lurker v súvislosti s heslom *Nortia*: etruská bohyňa *osudu*; jej *atribútom* je *kliniec*, lebo v jej chráme sa zvyčajne zatíkal „kliniec roka“, buď aby sa potvrdil odchod roku uplynulého, alebo želania dobra pre rok budúci; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

Klinger Max - (†1920); nemecký maliar

M. Klinger: Portrét mladíka

M. Klinger: Portrét rímskej ženy na plochej strechy (1891)

klinker - *tehla* vypaľovaná pri vysokej teplote (okolo 1100 °C), zo špeciálneho druhu *hliny*; rakúsky výrobca Wieneberger

klinkerová dlažba - dva typy: záhradná a záťažová; záťažová *tehla* je vyššia, okrem základnej väzby *behúňovej* umožňuje aj ďalšie varianty: laktový, parketový, rybinový a ď.; pozri *dlažba*

klinorez - *vruborez*

klinová forma - *forma dielcová*

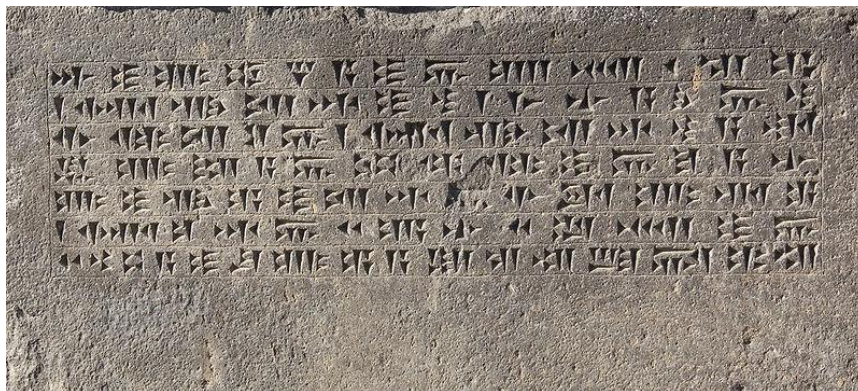
klinové písmo - *znakové písmo* Chetitov, starých Kréťanov, Asýrčanov a Babylónčanov (pozri *Kréta*, *Asýria*, *Babylonská ríša*); vyrývané *trstinovým* perom do *hlinených tabuliek*; *znak* už zastupuje konkrétny pojem; vznik na zač. 3.tis.pr.Kr. v Sumeru (pozri *Lagaš*, *Uruk*, *Ugarit*), abstrakciou pôvodného *obrázkového písma* z 4.-3.tis.pr.Kr.; sumerské klinové písmo malo 600 znakov s početnými

kombináciami; chetitské klinové písmo písané iným druhom; klinové písmo písané striedavo zľava doprava a naopak; rozlúštené Bedřichom Hrozným (pozri *Behistiúnsky nápis*), ktorý nadviazal na prácu nemeckého historika písma Grotenfelda (1775-1853); pozri *ugaritské písmo*, *hieroglyf*, *ostrakon*, *džemdet-nasrská doba*; *Ninive*; *hviezda*; tzv. *Babylonská mapa sveta*; *betlehemska hviezda* (Keller)

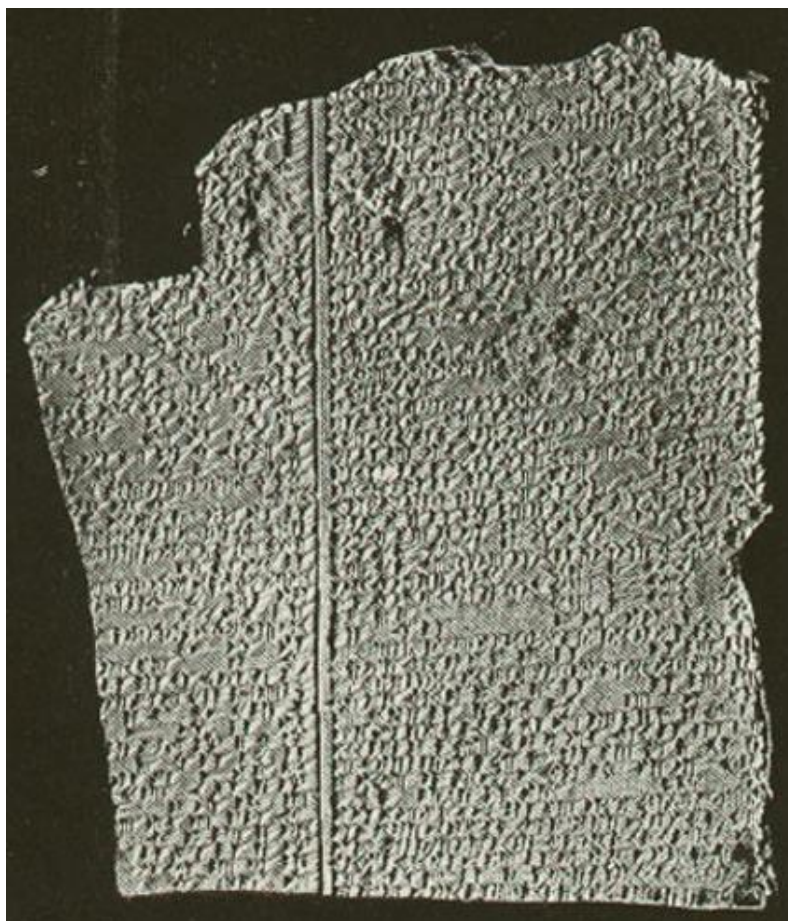
http://it.wikipedia.org/wiki/Lineare_B

http://it.wikipedia.org/wiki/Sargon_di_Akkad

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D1%83%D0%BC%D0%B5%D1%80>

Hlinená tabuľa s klinovým písmom z čias Urartu, nájdená na hrade Erebuni

Kópia Hlinená doska s časťou eposu o Gilgamešovi (Uruk, 3.tis.pr.Kr.)

klinový kríž - kríž klinový

klinový rám - druh *vnútorného rámu*; má voľne zosadené lišty , ktoré je možné do všetkých strán roztáľahovať
klinmi; pozri *napínací rám*

klinový štít - typ *heraldickej figúry*

klínočka - český termín ?; *kozia nôžka*

Klio - Clio

klip/clip - v úzkom význame krátky filmový *záber*; v súčasnosti svojbytné filmové dielo menšieho rozsahu s využitím výtvarných efektov, uplatňované predovšetkým v modernej populárnej *hudbe*; pozri *kinematografia*

- 1.dramatický, *exaltovaný* sprievod pesničky (pozri *pieseň*) alebo inej zábavnej produkcie
- 2.krátky televízny alebo filmový informačný, spravodajský, reklamný *šot*

klipart/clipart - perovka

klips - typ ozdobnej *náušnice* alebo *spony*; pozri *šperk*

klišé - z franc. *kliché* – „štočok, doska“

- 1.zautomatizovaný slovný zvrat, frázovitý slovný obrat
- 2.v polygrafii slangovo *štočok*

www: pôvodne slovo sa týkala spôsobu *tlače z výšky*, kde farba leží na konvexnej ploche, ale neskôr sa začalo používať na akýkoľvek spôsob tlače, ktorým sú výtlačky vznikajú

[http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_\(Druckwesen\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_(Druckwesen))

[http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_\(Drucktechnik\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_(Drucktechnik))

[http://nl.wikipedia.org/wiki/Clich%C3%A9_\(druktechniek\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Clich%C3%A9_(druktechniek))

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Clich%C3%A9_\(imprimerie\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Clich%C3%A9_(imprimerie))

klišé kníhtlače

flexotlačové klišé

klišograf - *polygrafické* zariadenie na výrobu rytých *štočkov* pre *tlač z výšky*; pozri *cliché-verre*; *klišé*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_\(Druckwesen\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Klischee_(Druckwesen))

klobučníci/klobučníctvo - pozri *patrón*, *apoštol Jakub Mladší*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirovnania*; *apoštol*

klobúčníctvo, klobúk - prvé klobúky v časoch *gotiky*: dámsky *hennin*, plochý klobúk *pútnikov*; v časoch *baroka* široký a mäkký „*respondent*“ nosený *gavaliermi*, trojrohý pánsky klobúk na francúzskom dvore; pánsky *cylinder* nosený mešťanmi v časoch *Direktória* (1795-1799) a ďalej používaný ako doplnok *frakového kabátu* a *fraku*; dámsky *kukaňovitý klobúk* z obdobia cisárstva (1804-15) a *Reštaurácie* (1815-20); *pinč/buřinka/Bowler Hat*, pánsky klobúk od 80.3rokov 19.st. používaný k *vychádzkovému kabátu*; široký klobúk príslušníkov *bohémy*; *secesný* dámsky klobúk so závojom, rozložitého tvaru so zložitým aranžovaním z peria, kvetov; dámsky malý klobúčik *pillbox* zo 60.rokov 20.st.; pozri *móda*; *pútnické znamenia*, *responder*, *cylinder*, *pinč*, *Bowler Hat*, *buřinka*, *trilby*, *twidová šiltovka*, *panama*, *homburg*; *petasos*, *panama pentakos*, *kasia*, *pillbox*; *móda*, *módny doplnok*; *remeslá*

Ch. Weigel st.: Klobučník (medirytina, 1698)

G. B. Tiepolo: Anaxagoras (18.st.)

A. Van Dyck: Francois Langlois (1630)

L. Cranach st.: Judita a Holofernes (1530)

L. Cranach st.: Judita a Holofernes (1530)

C. van Everdingen: Roľníčka v čiernom klobúku opierajúca sa o drevenú lištu (17.st.)

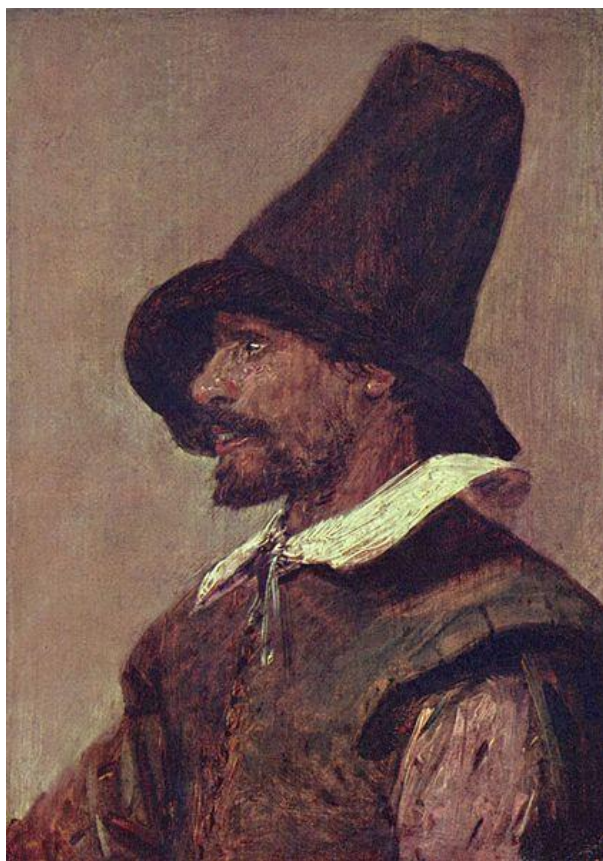
Q. Massys: Bankár a jeho žena (16.st.)

A. Dürer:

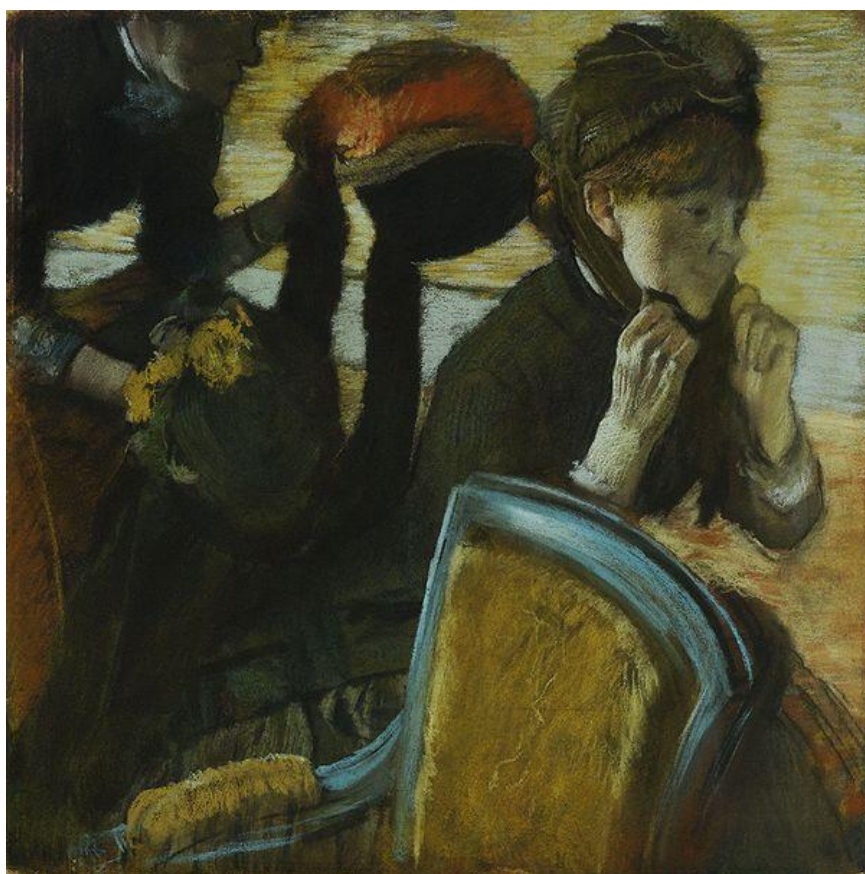
W. C. Duyster: Hráči triktraku (17.st.)

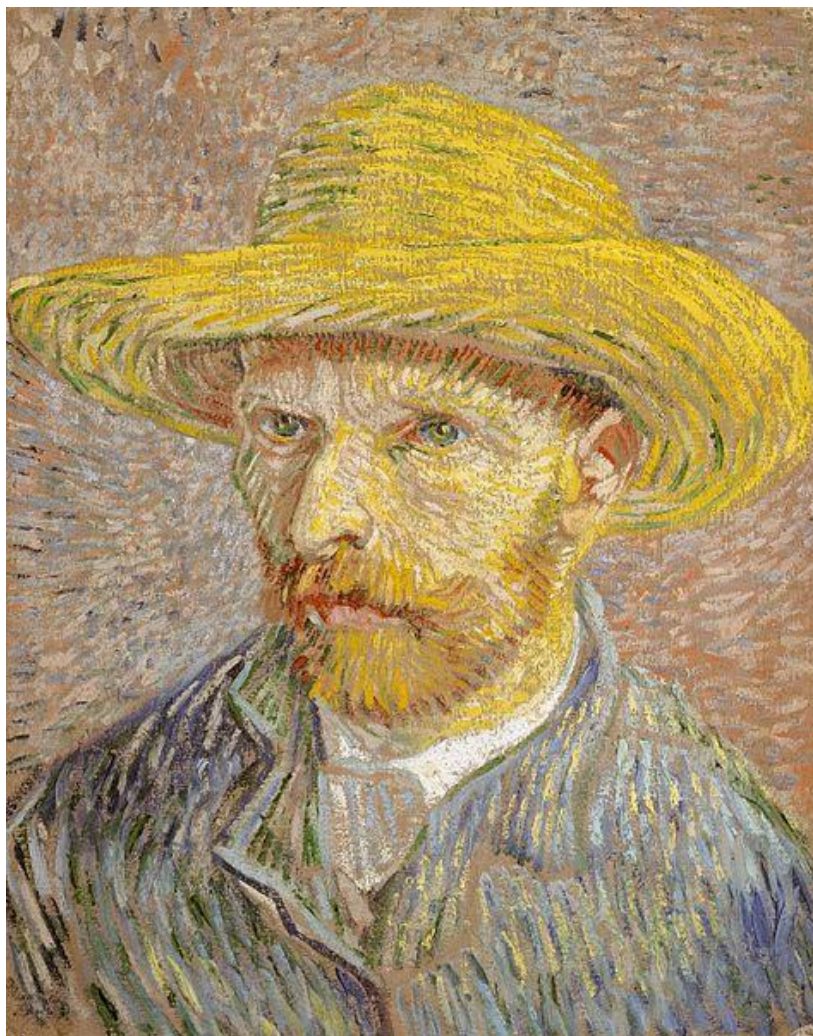
A. Brouwer: Hlava so špicatým klobúkom (1620-1638)

J.-B. S. Chardin: Domček z kariet (1736-1737)

E. Degas: V klobúčnictve (1882)

V. van Gogh: Autoportrét v slamenom klobúku (1887-1888)

R. Fry: Autoportrét (1928)

E. Josephson: Portrét Jeanette Rubenson (1883)

E. Sandys: Dáma

klobúk antický - pozri *kasía*, *pentakos*, *pileus*

Oidipus a Sfinga (červeno figúrová keramika)

Jeden z bratov Dioskurovcov v čiapke petasos bojujúci proti Gigantom (červeno figúrová keramika)

klobúk kardinálsky - kardinálsky klobúk

klobúk kukaňovitý - český termín; slovenský termín pre kukaň – „klonka“; dámsky *klobúk* z čias cisárstva (1804-1815) a *Reštaurácie* (1815-1820); stavovský odznak a prostriedok reprezentácie; okolo 1810 v prednej časti pretiahnutý nad tvárou do nezvyčajnej dĺžky; na dobových *karikatúrach* terčom posmechu (dámy zakrývajú klobúkom stádo aj s pastierom, klobúk vo funkcii vzducholode, koryta na pranie); pozri *móda, módný doplnok*

W. Merritt Chase: Harriet Hubbard Ayer

klobúk okrídlený - *okrídlený klobúk*

klobúk pútnický - *pútnický klobúk*

klobúk rímsky - pozri *pileus*, *antický odev*

klobúk slamený - pozri *panama*; *odev*; *móda*

klobúk starogrécky - pozri *pentakos*, *kausia*; *antický odev*

klobúk židovský - *židovský klobúk*

klobúky a východní Slovania - pozri *kokošník* (*pokrývka hlavy*)

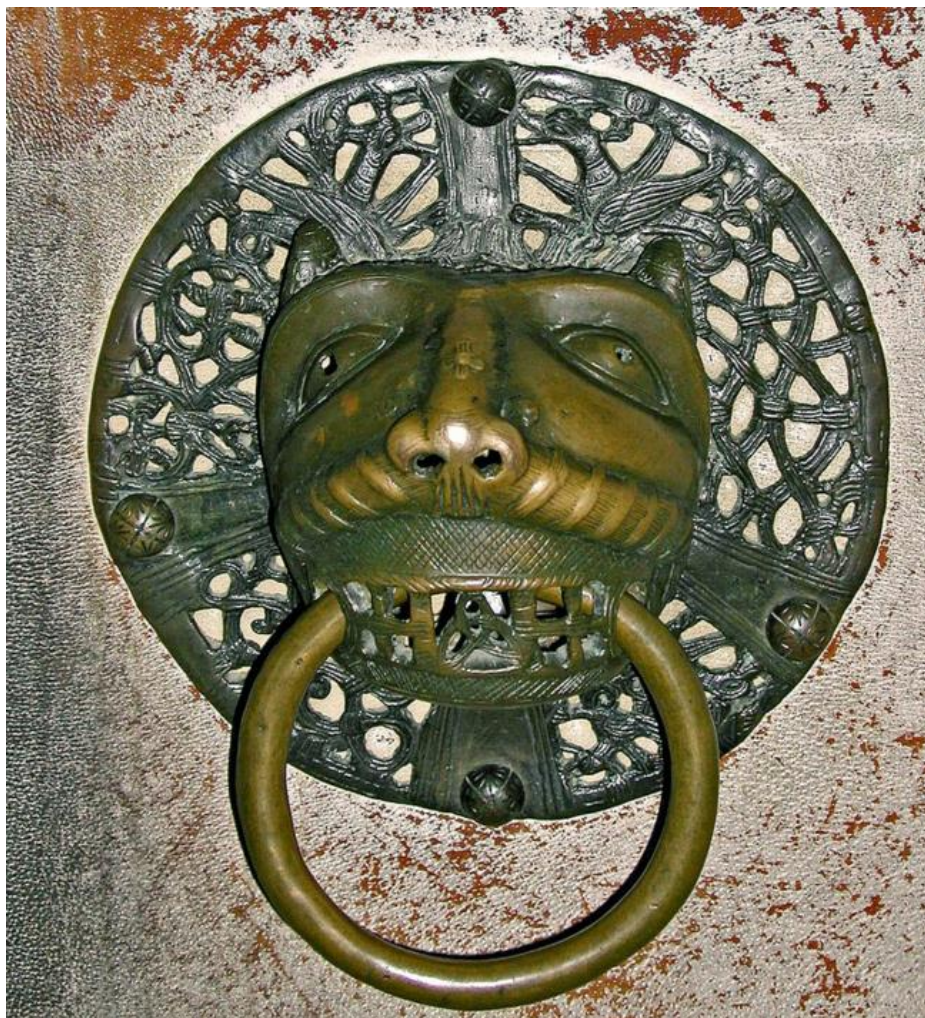
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F:%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%8B%D0%B5_%D1%83%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%8B_%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D1%8B%D1%85_%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%8F%D0%BD

Klodt Michail Konstantinovič - *M. K. Clodt*

klokan - český výraz pre *kenguru*

klopadlo - čes. výraz *klepadlo*; drevené alebo kovové zariadenie na klopanie na *dvere*; prstencový, hranolový alebo iný tvar s bohatou *reliéfnou* figurálnou, zvieračou výzdobou alebo rastlinnými motívmi, alebo má priamo *antropomorfnú*, *zoomorfnú* alebo *vegetabilnú* podobu; jedným koncom spojené s dverami, druhý koniec dosadá na nákovu

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3002181939/in/photostream/lightbox/>

Klopadlo v podobe levskej hlavy (románsky kostol v Alpirsbachu, Nemecko, 11.st.)

Klopadlo v podobe levskej hlavy (severné krídlo brány Posledného súdu, Notre-Dame v Paríži, 13-14.st.)

Klossowski de Rola Balthasar - *Balthus*

klot/glót - české výrazy pre *glót*

Klóthó - z gréc. – „pradúca“; v *gréckej mytológii* jedna z *Moir*, starogréckych bohýň osudu, ktorá niť *osudu* začína priať; zobrazovaná s *vretenom* v ruke (starovekých zobrazení zachovaných málo: štít *Parthenonu*); pozri *Moiry*, *Parky*; *osud*; *Cloto*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Cloto>

klouzek/mastenec - české termíny pre *mastek*

klovatina - český termín pre *živicu*

Klub konkretistov - pozri *E. Antal*

http://sk.wikipedia.org/wiki/Klub_konkretistov

Klub přátel umění - moravské združení umelcov, založené 1900, 1919 premenené na *Klub výtvarných umělců Aleš*; pozri *Koliba*, *Moravské sdružení výtvarných umělců*, *Skupina olomouckých výtvarníků*

Klub přátel výtvarného umění - skupina Klub přátel výtvarného umění

Klub přátel výtvarného umění - plzenský výtvarný spolek založený 1910

Klub výtvarných umělců Aleš - vznik 1919 z *Klubu výtvarných umělců*

kľúč - od staroveku symbol *moci*, *nadvlády* a *správy*; pôvodne jednoduché drevené alebo kovové, pohybovala sa nimi západka; k mestským *hradbám* a *palácom* osobitne veľké, nosené na ramenách alebo zavesené na ramenách alebo v páse; podľa starovekých predstáv aj vstup do *podsvetia* alebo nebeskej ríše zatváraný *branou* > kľúč v *antike* atribútom *Hekaté*, strážkyne podsvetnej brány, v kresťanstve atribútom *apoštola Petra*, strážcu nebeskej brány, symbolom *Krista*, držiteľa kľúča k *peklu* a *smrti* > kľúč symbolom *smrti* a *podsvetia*; symbolické odovzdávanie kľúčov s významom odovzdávania *moci*, *poddanstva* > v umení častý výjav *Krista* odovzdávajúceho nebeské kľúče *Petrovi* na znamenie odovzdania *moci* nad *cirkvou* a *nebeskou ríšou* > apoštol *Peter* sa stal nebeským kľučiarom a sudcom ľudských činov pred nebeskou branou > veľký dvojité kľúč jeho atribútom > dva prekrížené kľúče tvoria *pápežský* odznak, nosený napr. na *tiare*; pozri *apoštol*

Peter: motív Odovzdanie kľúčov Petrovi; kľúč aj kresťanským symbolom *spovedného tajomstva* (pozri *Ján Sarkander*); pozri *Marta*; *Kristus poveruje Petra/Odovzdanie kľúčov Petrovi*

Heinz-Mohr v súvislosti s heslom *obdobia života*: kľúč je symbolom šesťdesiatročnej ženy, *zväzok kľúčov* symbolom štyridsaťročnej ženy; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*; *Odovzdanie kľúčov Petrovi*, *spoveď*

Sv. Peter (fasáda katedrály v Aix, Francúzsko)

L. Cranach st.: Busta sv. Peter (drevoryt, 1508)

S. Bán: Fotomanipulácia

S. Bán: Fotomanipulácia

klúče skrížené - symbol pápežskej autority na *erbe*; symbol odvodený od výjavu *Kristus poveruje Petra/ Odovzdanie kľúčov Petrovi*; pozri *pápež*

Biedermann v súvislosti s heslom *klúč*: pár kľúčov, pôvodne zlatý a strieborný, je v pápežskom *znaku*; vyjadruje moc zatvárať a otvárať, pričom zlatý kľúč zatvára a strieborný otvára; dočasné sídlo Avignone (1307-1378; pozri *schizma*) a cirkevný majetok (1348-1797; 1797 - začiatok *jakobínskej diktatúry*) pridalo do znaku tretí kľúč ako symbol podrobenia mesta *cirkevnej moci*

kľúčová dierka - pozri tzv. *estetika kľúčovej dierky*; kofun

kľukatka - druh *ornamentu* užívaného už od *neolitu*; druh zalamovanej *vlnovky/meandru*; spájaná s významom vody a ženského živlu (pozri *dážď*, *ženský princíp*); pozri *vlys kľukatkový/vlys pilovitý*; *umenie doby bronzovej*; *geometrický štýl*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

Klumpke A. -

A. Klumpke

Klymena - v *gréckej mytológii* 1.jedna *Titánok*, matka *Promethea*, *Epimethea*, *Atlanta* a *Menoitia*
2. dcéra *Okeana*, sestra *okeanidy Persy*, matka *Faetóna*, manželka etiópskeho kráľa *Meropa* a milenka *Helia* (podľa niektorých stotožňovaná s Klyménou 1); pozri *Atalanta*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Climene>

Klytaimnestra - v *gréckej mytológii* dcéra spartského kráľa *Thyndarea* a *Lédy*, manželka *Agamemnóna*, matka *Ifigénie* a *Oresta*; symbol zradnej a zločinnej ženy, ktorá sa pre milenca (*Aigista*) neobáva spáchať vraždu manžela; vraždu nielen naplánovala ale podľa neskoršej verzie aj sama vykonala; *Agamemnón* sľúbil, že po dobytí *Tróje* ohlásí svoj návrat ohňom na najvyššom vrcholku hory nad *Argolským zálivom*; Klytaimnestra prezradila dohovorené znamenie svojmu milencovi, ktorý do hodovnej siene mykenského hradu ukryl dvanásť najatých vrahov (podľa *Homérovej* verzie); podľa neskoršej verzie (*vázové maliarstvo*) zavraždila Klytaimnestra manžela odzadu *sekerou*, keď sa po návratu kúpil vo vani; potom sa vydala za *Aigista* a namiesto zákonného dediča ho uviedla na trón; jeho sedemročnú tvrdú a nenávidenú vládu ukončil *Orestes*, ktorý zabil *Aigista* aj Klytaimnestru

<http://it.wikipedia.org/wiki/Clitennestra>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Orestea>

Klytia - v *gréckej mytológii* jedna z *nýmfi*, ktorá sa zaľúbila do boha slnka *Hélia*; keď neopätoval jej lásku, nakoľko ľúbil *Leukoteu*, dcéru perzského kráľa *Orchama*, Klytia ju obvinila pred otcom a ten dal dcéru zaživa zahrabať do piesku; *Hélios* nestihol milenku zachrániť a tak ju premenil na *tymian* (pozri *kadidlo*), aby sa aj po smrti mohla vznášať k bohom; Klytiu za trest premenil na *slnčnicu* s chlpatou hrubou stonkou a veľkou hlavou; zrastená so zemou stále otáča hlavu za *slnkom*; pozri *metamorfóza*

H. J. Draper: Klytia v hmle

Klytios - v *gréckej mytológii* 1.jeden z *Gigantov*, ktorého počas boja proti *bohom Olympu* (pozri *gigantomachia*) zasiahol *Héfaistos* hrudou rozžeraveného *železa*; takto omráčeného ho potom zabil *Hérakles*, ktorého si na pomoc proti Gigantom zavolaal *Zeus*
2.vynikajúci lukostrelec *Argonautov*, ktorý pri ostrove Areatida zastrelil jedného zo *stymfalských vtákov*

kmene Izraela - *dvanásť kmeňov Izraela*

kment - ľanová *bastistová* látka; pozri *kambrik*; *ľan*; *textília*; *Svadba Baránkova*